

Pierre et Gilles

Изложба в Софийска градска художествена галерия, 9 май – 6 юни

Даниела Радева. Списание ЛИК, брой 5, май 2008

When you are born a lover, you are born to suffer

Една от романтичните християнски представи за бременната Дева Мария внушава, че носейки в утробата си бъдещия Спасител, всъщност носи целия свят. Използвам тази красива метафора, опитвайки се да обясня образно наситената със знаци и символи художествена система в творчеството на творческия тандем Пиер и Жил, като концентрат на информация от цялото световно знание. Много често интерпретации върху иконографията на всички съществуващи религиозни учения се преплита с характерни визуални черти на различни националности. Понякога авторите подхвърлят намеци за отминали стилове в историята на изкуството, друг път цитират култови филми и книги. Ясно се разпознава силното пристрастие към гей културата, кича и рекламата. За зрителя е истинско предизвикателство да се ориентира сред познати и непознати визуални обозначения, да търси връзките между розата и ножа, далията и пеперудата, между личността на модела и неговата роля в производението, да разпознава следите на Рококо, Пънк или Маниеризъм. Очевидно интересите на Пиер и Жил се отнасят до една относителна среда, плаваща между високите и ниските нива на масовата култура. Поради тази причина и мотото на този текст цитира думи на Мартин Гор, също съвременник на постмодерната идеология и един от големите създатели на „музика за масите“.

Чрез своето изкуство Пиер и Жил прибавят към всички световни религии още една – вярата в иконите на съвременността, които са авторитети и обект на обожание на всяко ново поколение. Манекени, стриптийз и порно звезди, идоли на елитни ъндърграунд общества със своето присъствие осмислят противодействието срещу утвърденото и изхабеното. В работите на двамата художници Игги Поп, Летисия Каста, Мадона, Дита фон Тезе се появяват като загадъчни и нереални същества

от други светове. Всички те се превъплъщават в светци, митологични персонажи и легендарни герои. В качеството си на създатели художниците им даряват ореоли, магически способности, вълшебна аура, с което ги освещават и канонизират. Този жест не цели установяване на алтернативна религия, а се отнася към идеята за помиряване и приобщаване, напълно в духа на гостоприемната култура на 80-те години на 20-ти век, когато всичко се приема безусловно. Това не приключва с цитиране и превеждане на познатата от векове визуалност на съвременен език. Пиер и Жил се намесват в установения мироглед и представата за небесното или онова място, което се назовава като Аркадия, Рай или просто „отвъд“, защото няма значение каква е истината, важна е вярата, така или иначе тайната на небесата е известна само на Бог и на космонавтите.

Известно е, че наситената емоция в религиозните образи понякога се коментира като латентна сексуалност, като страничен ефект от игнорирането на телесното в Християнството. В множеството интерпретации на библейски теми при Пиер и Жил обаче няма категоризиране, нито качествено разграничение между сексуалността и страстта, думите „любов“ и „секс“ означават едно и също. Еротиката не е нито повод, нито причина за метафоризиране на нещо друго, защото за художниците няма забранени плодове, нито е средство за лесно съблазняване на изкушения зрител. Те не толкова демонстрират сексуалност и страст, по-скоро я допускат съвсем невинно, така както децата не се срамуват от голотата. Сексът е въздухът, жизнената среда в техните работи, те просто излъчват сексуална „миризма“. Ако Господ реши да види изложба на Пиер и Жил, може и да се изчерви, но със сигурност няма да ги осъди. Избирането на транс-сексуални личности като модели за портретиране, режисирането на постановки с атрибути-символи на гей културата, естествено изразява личното пристрастие на авторите, но е много повече демонстрация на толерантност към дискриминирането на всяко различие. В известен смисъл между идеологията на Християнството и живота на хомосексуалните съществува сходството, че любовта се явява като основна причина за осъждане и порицание.

Някъде дълбоко под разкошните декори, бляскавите ефекти и красивите тела се крие неясно безпокойство и злокобни предчувствия. Пиер и Жил многократно подсказват, че чистотата и невинността, винаги са в позицията на потенциални жертви. Това се отнася главно до библейските сюжети и множеството варианти на образите на Светците Мъченици, но също и в работи като „Мамо!“, „Защо?“ или „Черната далия“. Захарният свят започва да се пропуква, както се случва и в щастливото Рококо, където пасторалното спокойствие често се оказва измамно. Съвременният облик на „Младенеца“ през погледа на Пиер и Жил е покъртителен портрет на дете, което знае всичко, което ще се случи не само с него самото, а с целия свят.

Отдавна владенията на съвременното изкуство се простират върху всички съществуващи изразни средства, в това число и върху стилистиката на така наречената масова култура. Обаче между “високото” и “ниското” винаги остава едно почти кастово разграничение, което се определя от степента на овладяване на чувствата. “Узаконеното” изкуство е много по-студено, защото е независимо и автономно, то никога не флиртува със зрителя и е в позицията на силния във връзката. Успехът на популярното (също и религиозното) изкуство е въпрос на страст, която зрителят трябва да изпита, за да го забележи. С типичния си маниер да миксират нещата, Пиер и Жил успяват да примирят откровената сантименталност с рационалното контролиране на отношенията със зрителя. Консумирайки изразните средства на масовото изкуство, рафинират неговата чувственост и по този начин не просто канонизират светци, но утвърждават съвършено нова културна религия и това е най-силното им оръжие.